

نابسامانی اوقات فراغت در نبود وزارت ورزش و جوانان

اگر تاکنون تابستان هرسال فرصتی بوده است تا سراغ سازمان ملی جوانان برویم و برنامه‌های داشته و نداشته این سازمان را به عنوان تنها متولی اوقات فراغت ...

اگر تاکنون تابستان هرسال فرصتی بوده است تا سراغ سازمان ملی جوانان برویم و برنامه‌های داشته و نداشته این سازمان را به عنوان تنها متولی اوقات فراغت در کشور به چالش بکشیم، امسال با انحلال این سازمان، تابستان به نیمه می‌رسد اما وزارت ورزش و جوانان که قرار است متولی اوقات فراغت باشد، نیز در هیاهوی مسائل سیاسی گم شده است.

عباس کاظمی، جامعه‌شناس در جشنواره مشارکت شهروندی و خدمات شهری، براساس نتایج تحقیقی اعلام کرده که 57 درصد مردم اوقات فراغت را در خانه‌ها سپری می‌کنند و بقیه این زمان را نیز در شهر می‌گذرانند. تحقیقات دیگر نیز در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که بیش از 7 ساعت اوقات فراغت مردم به تماشای تلویزیون می‌گذرد و از سوی دیگر در برخی شهرستان‌ها فقط 12 درصد خانواده‌ها برای اوقات تعطیلی خود برنامه‌ریزی می‌کنند. همین پژوهش‌ها که معمولاً از سوی ادارات کل ارشاد شهرستان‌ها یا سازمان ملی جوانان در مراکز استان‌ها انجام شده نشان می‌دهد که اوقات فراغت والدین در لابه‌لای مشکلات معیشتی و سهم بزرگسالان خانواده در اوقات فراغت چنان گم شده که گویا آنان از این برنامه‌ها هیچ سهمی ندارند.

از سوی دیگر برنامه‌های اوقات فراغت 13 میلیون دانش‌آموز و 3/5 میلیون دانشجو و به عبارت بهتر 50 میلیون جوان 11 تا 40 سال نیز که معمولاً کانون برنامه‌های سازمان‌های متولی است با انتقاداتی همراه است.

نورالله حیدری دستنایی، نماینده مجلس، در این باره به فارس می‌گوید: «#171؛ درباره جوانان و اوقات فراغت به طور عام مشکلاتی وجود دارد، ولی چیزی که مشکلات را مضاعف می‌کند، تکرر و تعدد متولیان است، جدایی از خانواده‌ها هر اداره و سازمانی در حد مقدرات و سلیقه خود برای اوقات فراغت جوانان برنامه‌ریزی انجام می‌دهد و بعد فکر می‌کند که برای جوانان و اوقات فراغت آنها اقدامی انجام داده است در صورتی که این پراکنده کاری‌ها بیشتر به جوانان آسیب می‌زند.»

وی با بیان این‌که وزارت ورزش و جوانان قصد دارد اقداماتی را درباره ورزش و پرکردن اوقات فراغت جوانان انجام دهد، تصریح می‌کند: «#171؛ مشکل این جاست که با وجود داشتن متولیان زیاد در زمینه پرکردن اوقات فراغت متولی نداریم و دوم این است که برنامه مشخصی در این زمینه وجود ندارد.» حیدری اضافه می‌کند: «#171؛ وزارت ورزش و جوانان می‌خواهد متولی را مشخص کرده و متولی را پاسخگو کند بنابراین باید در اسرع وقت وزارت ورزش و جوانان شکل بگیرد.»

این نماینده مجلس تأکید می‌کند: «#171؛ در حال حاضر شورای عالی جوانان باید به معنای حقیقی خود جلسات متعدد و هدفمندی را در زمینه برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت جوانان برگزار کند و شعبه‌های استانی خود را فعال کرده و اعتبار را از دستگاه‌ها بخواهد تا بتواند برنامه مناسبی را برای آنها تنظیم کند.

او همچنین می‌گوید: «#171؛ شورای عالی جوانان باید برای جوانان همه طبقات جامعه که والدین آنها برای دستگاه‌های دولتی کار نمی‌کنند، برنامه‌هایی را در زمینه اوقات فراغت آنها تدوین کند، بنابراین راه ضرب‌الاجل این است که این شورا خود را بازباید و تمام دستگاه‌هایی که توانایی دارند، علاوه بر فرزندان پرسنل خود فرزندان دیگر اقشار را نیز جذب کنند و اوقات فراغت آنها را پر کنند.»

برنامه‌های دولتی، ارزان و بی‌کیفیت

هرچند وزارت آموزش و پرورش در آستانه تابستان خبر می‌دهد که با برپایی کانون‌ها و اردوها برای غنی‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان تلاش می‌کند، اما گفت‌وگو با دانش‌آموزان نشان می‌دهد که گاه از کیفیت پایین این برنامه‌ها بویژه در استان‌ها ناراضی‌اند.

فرهاد طهماسبی، جامعه‌شناس در این خصوص گفت: در حال حاضر به‌رغم وجود متولی اوقات فراغت جوانان، از بین جمعیت دانش‌آموزی کشور تنها 10 درصد تحت پوشش برنامه‌های اوقات فراغت بوده و بقیه رها هستند.

سازمان دانش‌آموزی کشور از جمله متولیان اوقات فراغت در حوزه دانش‌آموزی است که به نظر می‌رسد توان اندکی برای پاسخ به نیاز

ظرفیت اوقات فراغت دانش‌آموزان که حدود 6 میلیارد و 700 میلیون نفر ساعت است، دارد، چرا که معمولا زیر 50 درصد جمعیت دانش‌آموزان را اردوها و کانون‌های تابستانی پوشش می‌دهد.

جواد آرین منش، نماینده مجلس در مورد برنامه‌های تابستانی اوقات فراغت معتقد است: «171؛ در بحث غنی‌سازی، برنامه‌های غیر مستقیم، متنوع و پرجاذبه و خارج از فضای رسمی آموزش و پرورش مورد توجه قرار می‌گیرد که نهادها، مراکز فرهنگی و آموزشی یا کانون‌های فرهنگی مساجد و مردم در این خصوص اقداماتی انجام می‌دهند.» و با اشاره به این که اگر فرصت‌های آزاد نوجوانان و جوانان را محاسبه کنیم، معادل عمر یک نسل می‌شود، گفت: «171؛ 100 روز وجود دارد که در هر روز ۱۰ ساعت اگر برای هر ۱۳ میلیون دانش‌آموز و ۴ میلیون دانشجو محاسبه کنیم، عمر نسلی می‌شود که سرمایه عظیمی است.»

وی با بیان این که ۹۵ درصد بودجه آموزش و پرورش صرف پرداخت حقوق کارکنان می‌شود، اضافه می‌کند: «171؛ فقط ۵ درصد اعتبار به تمام فعالیت‌های پرورشی و اجتماعی آموزش و پرورش اختصاص می‌یابد و بودجه اختصاص یافته به اوقات فراغت نسبت به نیاز جامعه بسیار کمتر است.»

این نماینده مجلس در پاسخ به رقم دقیق بودجه اوقات فراغت می‌گوید: «171؛ بودجه‌ها ریز نمی‌شود تا بتوان گفت چند درصد بودجه آموزش و پرورش ویژه اوقات فراغت است.»

برنامه‌های غیردولتی، با کیفیت ولی گران

اما تابستان را اگر فصل اوقات فراغت آزاد بدانیم، ثبت نام در کلاس‌های آزاد ورزشی و آموزشی از دغدغه‌های والدین است. کلاس‌هایی که شهریه‌های آن از 50 تا 450 هزار تومان برای سه ماه تابستان در نقاط مختلف شهری متغیر است. برخی خانواده‌ها اذعان می‌کنند که با داشتن بیش از 2 فرزند توان تامین این گونه شهریه‌ها را ندارند و به برنامه‌های کانون مساجد و یا مدارس بسنده می‌کنند.

به هر حال گذشته از تلاش خانواده‌ها برای پرکردن زمان فراغت نوجوانان و جوانان در این روزها، هنوز کسی به اوقات فراغت کل اعضای خانواده بها نمی‌دهد چرا که غنی‌سازی در این حوزه بسیار پرهزینه است.

از سوی دیگر، بلا تکلیفی وزارت ورزش و جوانان و انزوای خبری شورایی جوانان، امسال موضوع اوقات فراغت را به محاق برده است، وزارتتی که با طرحی از سوی نمایندگان مجلس از 8 دی سال گذشته در انتظار معرفی وزیر است. وزارتتی که به عمر کمتر از دو دهه سازمان ملی جوانان پایان داد تا از هزینه‌های دولت بکاهد، در حالی که با گذشت بیش از 6 ماه هنوز نه وزیر آن رای اعتماد گرفته و نه مسوولیتش در حوزه اوقات فراغت و جوانان مشخص شده است، شاید تا تابستانی دیگر!

کتایون مصری / گروه جامعه